

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Predpriprave za razstavo UJU v Beogradu.

Čimbolj se bliža šolsko leto svojemu koncu, tembolj stopa v ospredje vprašanje predpriprav za razstavo, ki se bo vršila ob priliki jubilejne državne skupščine v Beogradu. Splošna navodila glede ureditve so bila že objavljena v »Učiteljskem Tovarišu«, vendar je potrebno spregovoriti nekaj načelnih besed o razstavi.

Namen te razstave je, pokazati našo narodno šolo kakršna je danes, a obenem je treba tudi predložiti napredek našega šolstva v zadnjih desetih letih. Ker pa je bilo šolstvo v Jugoslaviji do sprejetja novega zakona o narodnih šolah različno, zato se bo treba pri ureditvi razstave ozirati tudi na to, kakšni školski zakon je bil veljaven v tem ali onem delu naše domovine. Da pa bo mogoče ustrezno temu načelu in da se bo moglo razstavo urediti na tak način, da se bodo ločili izdelki osemrazrednic od n. pr. štirirazrednic, je potrebno, da se upošteva to načelo že pri odpošiljanju in sortiranju šolarskih izdelkov. Ker pride za nas v poštev le šolstvo v Dravski banovini, ki je bilo kljub različnim veljavnim deželnim šolskim zakonom na isti višini, bo moral nuditi na razstavi oddelek ljubljanskega poverjeništva enotno sliko. V dosegu te enotne slike bo treba upoštevati naslednja načela:

Vsaka šola naj si preskrbi sliko šolskega poslejca, v onih krajih, kjer je bilo v zadnjem času sezidano novo šolsko poslopje, pa naj si upravitelji nabavijo sliko starega in novega šolskega poslopja.

Za razstavo pridejo v poštev vsi pisni in risarski izdelki in tudi izdelki ročnih del. Deska in dekliska ročna dela pa morajo biti označena, ali so izdelana v zvezi z ostalimi poukom, ali pa so se gojila kot poseben predmet. Razstaviti je treba tudi vse predmete, ki so jih izdelali otroci in ki so se uporabljali kot učila. Tudi učila, ki jih je izdelalo učiteljsko se morejo razstaviti. (Pozor! Drobna navedba vseh predmetov, ki pridejo v poštev za to razstavo, je razvidna itak iz članka v 36. številki »Učit. Tovariša«).

Pisni in risarski izdelki naj nudi sliko uspeha, doseženega v posameznem razredu. To se doseže s tem, da se pošljejo vsi izdelki enega učenca v enem šolskem letu, ali pa izdelki več učencev, vendar morajo biti sestavljeni tako, da nudi sliko dela in uspeha v enem letu. — Vsak razred naj bi poslal samo po eden, ali največ dva izvoda vseh izdelkov. Enodvo in trirazrednice pa naj pošljejo po eden ali dva izvoda vseh izdelkov za vsak posamezen oddelek.

Od učiteljskega v Dravski banovini pa pričakuje tovariši iz vse države, da jim bo podalo jasno in točno sliko dela in uspeha na pet, šest, sedem in osemrazrednicah; zato naj bi upoštevalo učiteljsko večrazrednic to željo in vposlalo vse izdelke teh šol za razstavo, vendar je tudi tu upoštevati načelo, da naj se upošle le po en izvod vseh izdelkov, a vsi vposlani predmeti morajo pokazati točno ves napredek od prvega do zadnjega razreda.

Vse za razstavo namenjene predmete naj vpošljejo šole na sreske šolske nadzornike, ki bodo ves material pregledali in nato odposlali poverjeništvu UJU v Ljubljani, kjer je že sestavljen poseben odsek, ki bo vse vposlane predmete sortiral in odposlal v Beograd.

Še nekaj je potrebno poudariti: vsak za razstavo namenjen predmet naj bo opremljen z žigom dotične šole, da se ga po razstavi lahko vrne na pravi naslov. Vsak razstavljen predmet mora imeti označen razred, odnosno oddelek, v katerega je hodil oni učenec(ka), ki je predmet izdelal. Vsi predmeti pa naj se odberejo in vpošljejo že pred koncem šolskega leta, ker sedaj ima

še vse izdelke učencev učiteljsko v svojih rokah. Ker je pa tudi mnogo učiteljskega, ki zapusti za počitnice svoj službeni kraj, je treba vse potrebno pripraviti že pred koncem šolskega leta.

Učiteljsko iz Dravske banovine mora dokazati s to razstavo, da je slovensko šolstvo še vedno na najvišji stopnji šolstva v vsej državi, ker je pač imelo boljše predpogoje. Dolžnost nas vseh je, da pokažemo svojim tovarišem iz vse države organizacijo in uspehe. Da pa bo to mogoče, zato še pred koncem šolskega leta vsi na delo!

—ž.

Projekat pravila U. J. U. prema izmenama šireg glavnog odbora od 16. i 17. aprila ove godine.

1. Ime i podela.

Član 1. Učiteljsko Jugoslavije ima svoje stalsko udruženje pod nazivom: »Udruženje Jugoslovenskog Učiteljskega«.

Član 2. Udruženje se sastoji iz sreskih društava, grupisanih u sekcije kojih je pet, sa sedištem u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu i Splitu.

U sedištim banskih uprava, u kojima nema sekcije, poverice se tamošnjim sreskim društvima da pored ostalih vrše i poslove u vezi sa organizacijskim, prosvetnim i stalskim potrebama u banovinama, u smislu ovih pravila. Materijalna sredstva za ovo poslovanje osiguravaju sekcije tih teritorija, što regulišu sekcijiska pravila.

U banovinama u kojima je sedište sekcija one vrše i ove dužnosti.

2. Svrha.

Član 3. — Udruženju je svrha:

- a) da organizuje sve učiteljske u Jugoslaviji u duhu narodnog jedinstva i da u njemu razvije zajedničku stalsku svest kao osnovicu za prosvetni, kulturni, socijalni i nacionalni rad učiteljskega;
- b) da radi na intelektualnom i moralnom usavršavanju učiteljskega i svojih članova;
- c) da radi na napretku narodne škole i na narodnom prosvetivanju;
- d) da štiti prava i interese svojih članova;
- e) da postavi i održava veze sa svima prosvetnim i kulturnim društvima u Slovenstvu i u drugom svetu, ako su ona u duhu svrhe pravila ovog društva.

3. Sredstva.

Član 4. — Sredstva su Udruženja:

- a) uložila članova, zaveštavanja, pokloni dobrih ljudi, prihodi od štampe Udruženja, od zabava i vanredni;
- b) stručna, stalska i druga štampa;
- c) zborovi i skupštine.

4. Članovi.

Član 5. — Članovi su Udruženja: redovni, utemeljači, dobrotvori i počasni.

Član 6. — Redovan je član učiteljskega u službi i penziji i lica koja su kao učitelji članovi udruženja prešli u druge položaje administrativno-prosvetne struke a nisu prekidali članstvo u udruženju za tri uzastopne godine.

Član 7. — Utemeljač je ovaj član koji uložiti kasi jedne sekcije jednom za svagda 300 dinara.

Član 8. — Dobrotvor je ovaj koji kasi jedne sekcije uložiti jednom za svagda 500 dinara.

Član 9. — Počasni član je lice jako služno za ovo Udruženje. Počasne članove proglašuje Glavna skupština na predlog Glavnog odbora za naročite zasluge učinjene učiteljskom staležu, narodnoj prosveti i organizaciji.

Član 10. — Ako je utemeljač ili dobrotvor učiteljskega u penziji mora plaćati i ulog redovnog člana.

Član 11. — Redovni članovi dobijaju članske karte a ostali diplome svojih sekcija.

Član 12. — Dužnosti redovnog člana jesu:

- a) da se svim svojim snagama stara o postignuću svrhe udruženja;
- b) da redovno pri upisu polaže za svaku godinu članski ulog;
- c) da poverenu mu dužnost i zadatak pažljivo izvrši;
- d) da radi na intelektualnom i moralnom usavršavanju učiteljskega i svojih članova;
- e) da radi na napretku narodne škole i na narodnom prosvetivanju;
- f) da štiti prava i interese svojih članova;
- g) da postavi i održava veze sa svima prosvetnim i kulturnim društvima u Slovenstvu i u drugom svetu, ako su ona u duhu svrhe pravila ovog društva.

5. Organi Udruženja.

Član 13. — Vrhovnu upravu Udruženja čini Glavni odbor čije je organ Izvršni odbor u Beogradu koji se sastoji iz odbora: užeg i šireg.

Uži Izvršni odbor sastavljen je od 10 članova i 5 zamenika, biranih na Glavnoj skupštini po članu 14 ovih pravila s teritorije uprave grada Beograda, a u širi Izvršni odbor ulaze još predstavnici Sekcija odnosno određeni im zamenici.

Uži izvršni odbor vrši ove redovne poslove i sastaje se u sednice po potrebi, a vrši odbor po pravilu svaka dva meseca.

Glavni odbor sastavljen je iz celokupnog izvršnog odbora i od članova izabranih

po sekcijama (čl. 20.) tako da sekcija do hiljadu članova daje jednoga člana, sekcija do 2000 dva, sekcija do tri hiljade tri člana a sekcija preko 3000 četiri člana sa isto toliko zamenika.

U glavni odbor ulaze i predstavnici sreskih društava u sedištim banovina, gde ova vrše dužnosti predviđene u čl. 2., alineja 2.

Glavna skupština Udruženja bira istim načinom i nadzorni odbor od 5 članova i 2 zamenika, koji je nadzorni odbor uprave Udruženja.

Član 14. — Izbori se vrše aklamacijom, ako se tome ne protivi 20 pravnih članova, koji u tom slučaju podnose predstavnici skupštine pismenu predstavku radi provere, narodu tajno poimenačno glasanje po listima koje se u momentu izbora predaju predstavniku sa potpisom 20 delegata, a izbor delegata podeljuje se proporcionalno prema količniku.

Član 15. — Svi upravni odbori imaju posebne i opšte dužnosti.

Opšte dužnosti su svih upravnih odbora:

- a) da se staraju u svome delokrugu o administrativnim poslovima Udruženja;
- b) da uredno prikupljaju prihode od Udruženja i da njima rukuju po budžetu;
- c) da izrađuje budžet za narednu godinu i da se podnese skupštini na odobrenje;
- d) da svojoj godišnjoj skupštini podnese izveštaj o svome radu i stanju Udruženja u minuljoj godini;
- e) da sazivaju svoje godišnje skupštine i određuju njihov dnevni red;
- f) da se staraju o družinskoj imovini svoga delokruga;
- g) da izdaju materijalnu pomoć svojim članovima u slučaju preke potrebe;
- h) da se staraju o družinskoj štampi koju ustanove, da bude savremena i izraz veličine učiteljskega.

Posebne su dužnosti upravnih odbora:

- A. Glavnog odbora:
 - a) da u opšte izvodi rad Udruženja prema članu 3 ovih pravila;
 - b) da predstavlja Udruženje kao njegovo pravno lice;
 - c) da se stara o stalskom listu;
 - d) da rukuje potpornim fondom i da iz njega pomaže članove u slučaju potrebe;
 - e) da pregleda i odobrava sekcijiska pravila najdalje za mesec dana od prijema istih;
 - f) da bira blagajnika, urednike listova i činovnike Udruženja.

B. Upravnog odbora sekcije:

- a) da Glavnom odboru uredno predaje po jednu trećinu uloga novih članova utemeljača i dobrotvora a od svakog redovnog člana po 10 dinara godišnje čim ih primi od sreskih uprava, a tako isto i za stalski list od redovnih članova koliko bude Glavni odbor odredio. Muž i žena ili sorodnici koji žive u zajednici, ako su članovi plaćaju samo jedan primerak družinskih listova.
- b) da sekciju predstavlja kao njeno pravno lice;
- c) da bira sebi blagajnika i ostalo osoblje.

Član 16. — Dužnosti sreskih upravnih odbora propisuju se sekcijiskim pravilima u duhu ovih pravila.

Član 17. — Nadzornim odborima je dužnost:

LISTEK. Po bolgarskih mestih.

Nekoč me je vprašal nek Bolgar v vlak: »Ali vam ni dolgčas potovati samemu?« Prav rad bi mi potožil, da nas je namerala potovati petero mladih učiteljev, pa so se razen mene vsi po vrsti ustrašili raznih neugodnih vesti in potovanje v Bolgarijo odložili, najbrže na stara leta. Tega nisem storil, ker bi dotični mogel sklepati, da je med Slovenci še mnogo strahopetcev, ki si ne upajo na cesto če časopisi napovedujejo slabo vreme. Raje sem ga kratko zavrnil: »Vsi ljudje, ki me srečujejo in ki potujejo v mojo smer, so moja družba. Kako naj mi bo dolgčas v tej raznovrstni in nepregledni množici.«

In res, kakor nisem bil nikdar sam v Sofiji, tako sem bil še manj na vlak, ladji, avtomobilu in mestih, kjer sem se ustavljal. Vsi so hoteli govoriti z menoj, vse mogoče stvari so hoteli vedeti, vse so mi hoteli povedati, vse mi tudi razkazati, tako, da mi nazadnje za počitek in razvedrilo ni ostalo časa. S seboj sem imel dvoje kopalnih hlačk. Ali mislite, da sem prišel do kopanja? Šele v Varni sem jo kar po francosko popihal na morje. Ni izključeno, da so nekateri malo zamerili pa bodo že odmerili, če pomišljajo, da je človek le človek, ne pa avto-taks.

Najprvo sem se ustavil v Plovdivu, kjer je služboval kot gimnazijski profesor naš rojak Bezenšek. Mesto leži med 5 griči, prav za prav golimi skalami, vulkaničnega nastanka. Ko se razgreje ta kamen, nastane neznosna vročina, ki še zvečer ne pojenja. Zato pravijo temu mestu »bolgarska Afrika«. Neznosno vročino nekoliko blaži reka Marica, ki pa ima v poletnem času malo vode, ker jo odvajajo za namakanje riževih polj, ki zavzemajo večji del prostrane plovdivske ravnine.

Mesto je skoro izključno trgovskega značaja. V industriji sta zastopani le velika sladkorna in tobačna tovarna. Učinki zadnjega potresa še sedaj niso popolnoma izbrisani. Čeprav stalno popravljajo, kljub temu so mnoge hiše, posebno siromašnih slojev, še vedno priče neprizanesljivosti prirodnih sil. Tujuca pa predvsem pade v oči velika množina štorkelej, ki jih je na vsaki strehi, kot pri nas vrabcev.

Ob prihodu me je čakal na kolodvoru mladi kolega Pejčev. Ta me je vodil po mestu, me seznanjal s kolegi, kulturnimi delavci, žurnalisti in drugimi. Ogledal sem si šole, muzej, ogromno knjižnico in druge zanimivosti, nazadnje pa sem hotel videti še bolgarsko katoliško šolo. Tu pa so me prav grobo nahrulili, češ, da se Slovencem ni treba brigati za njih. Tega nisem pričakoval, tudi nisem bil med Bolgari na grobosti najmanje navajen, zato sem zameril in toliko bolj, ker je bilo z menoj par pravoslavni učiteljev, ki od bolgarskih katolikov niso mogli odnesti najboljšega vtisa. Pa

preden sem se pripeljal v Staro Zagoro, sem na svojo užaljenost že popolnoma pozabil.

Tu sem bil nekoliko presenečen. Mislim, da bom prišel v neko staro podrtijo, pa sem se znašel v čisto novem mestu. Za časa osvobodilne vojne (pred 52 leti) so ga Turki požgali do tal. A na pogorišču je vzrastlo mesto z ravnimi, pravokotno se križajočimi in širokimi ulicami. Hiše so postavljene med samimi vrtni in na obeh straneh ulice so kosati nasadi. Vse mesto je nagnjeno proti solncu in zato ima spomladi poleg prijaznega in zdravega lica tudi ugodno podnebje, tako da postane v tem času en sam prijetno duhteč cvet. Takrat ima mesto veliko privlačnost in Bolgari ga radi imenujejo: »bolgarska Nizza«. Posebnost je mestni park »Ajazmo«, ki se dviga nad mestom, kot slikovita kulisa. Tu je bil pred kakimi 20 leti gol hrib, ki je poleti povzročal mestu strašno vročino. Le z velikimi žrtvami so ga mogli zasadi s cipresami in smrekami, na vhodu pa so napisali: »Park je napravljen s trudom, zato ga varujte!« In res je to velikanski živ spomenik silne volje, to je najvidnejši izraz narodove marljivosti, vztrajnosti in podjetnosti.

Tu sem dobil polno kolegov, ki so me vodili okrog in pri neki družini sem bil povabljen na kosilo in večerjo. Opoldne smo najprej jedli tarator, t. j. juha, ki jo Bolgari silno cenijo in jo pripravljajo na sledeč način: V kislom mleko (ovčje ali bivolsko) dajo precej zdrobljenega česna, nekoliko zmletih orehov in namiznega olja. Vse to

dobro solijo in stepejo, vrhu pa nalijejo hladne vode. Notri narežejo še surovih kumar in to mrzlo brozgo servirajo kot prvovrstno juho. Že v Sofiji sem se vseh jedi hitro privadil, le te juhe moj želodec ni mogel prenesti. Tudi to pot se mi je kar tema delala pred očmi in zdelo se mi je, da se vsa Bolgarija vrti okrog mene.

»Kako vam ugaja ta naš tarator?«, me je vprašala prijazna gospodinja. Kar ustrašil sem se tega vprašanja in trenutno nisem vedel, kaj bi odgovoril. Sam ne vem, kako da sem potem izbleknil: »Imenitnejše pripravljene jedi še svoj živ dan nisem jedel.« Kar zasmejala so se ji velike in blesteče oči, tako dobro ji je del ta poklon. Hvaležno mi ga je hotela vrniti s tem, da je zvečer postavila pred mene še večjo porcijo — tarator. Takrat sem trdno sklenil, da se bom raje vsaki gospodinjki do smrti zameril, kot pa ji zinil eno samo neiskreno besedo. Uboji revež, sem se čisto čist odplaval drugo jutro v Kazanlik. Šele tam sem splaknil svojo nesramno in svoj bivolski želodec s kozarčkom — slivovke.

Kazanlik je manjše mesto (približno 30.000 ljudi) in leži v dolini med Balkanom in Srednjo goro. Nikjer drugje v Evropi, kot ravno v tej dolini, ki je od vseh strani dobro zavarovana proti vetrovom, uspeva posebne vrste vrtnic iz katere pripravljajo dišeče cvetno olje (rozovo maslo). Kazanlik sam je središče produkcije in trgovine tega olja. Mesto je obdano s sadnim drevjem in še posebno s kosatimi orehi, ki tu izborno rodijo. Tu je slavno in najstarejše bolgar-

Tovariši in tovarišice, spomnite se ob vsaki priliki Učiteljskih domov v Ljubljani in Mariboru!

a) da svakog meseca a po potrebi i češće pregledaju račun i stanje blagajne svoga delokruga;

b) da paze da li se izvršuju skupštinske odluke;

c) da sazivaju vanredne skupštine u slučaju znatnih nepravilnosti u radu.

Član 18. — Svaki upravni odbor izrađuje potrebne pravilnike u rukovanju blagajnom, fondovima, domovima, uređivanju lista itd.

Član 19. — Odredbe o sastavu sreskog budžeta propisuju sekcijnska pravila a u duhu ovih pravila.

Član 20. — Izborne članove Glavnog odbora, kao i sekcijnske delegate, biraju sekcijnske skupštine, a za izabrane proglašuje Glavna skupština U. J. U.

Član 21. — Društva koja imaju do 50 redovnih članova šalju na skupštine predstavnika ili zamenika, preko 50 članova šalju po red predstavnika još jednog delegata, ako broj njihovih članova bude 100 ili ostatak preko 50 bude veći od 25 članova. Na dva delegatska mesta, osim predstavnika, imaju prava ona društva koja imaju 150 članova ili im ostatak preko 100 bude veći od 25 članova itd.

Član 22. — Za vreme letnjeg odmora prvo se drže skupštine svih sekcija pa zatim Glavna skupština.

Član 23. — Skupštinama je dužnost: a) da pregledaju rad uprave u minuloj godini i ako je bio pravilan da dadu upravi razrešnicu;

b) da rešavaju sva pitanja koja se stave na dnevni red;

c) da biraju članove i zamenike upravnog i nadzornog odbora svoga delokruga;

d) da Glavna skupština proglašuje počasne članove koje neka sekcijnska uprava izabere.

Član 24. — U slučaju neodloživih staleskih potreba i potrebe opšteg staleskog izraza o nekom pitanju, upravni odbori mogu sazvati vanrednu skupštinu svoga delokruga.

U slučajevima nepravilnog rada i materijalne opasnosti Udruženja nadzorni odbori sekcija i centralni odbor nadzorni, mogu sazvati vanrednu skupštinu svoga delokruga. Glavni odbor mora sazvati vanrednu skupštinu kad to zahtevaju tri petine članova ili tri sekcijnske upravne odbora, a upravni odbor sekcije mora je sazvati ako to zahtevaju dve trećine njenih sekcijnske uprave. Sazivači vanrednih skupština moraju dostaviti njen rad upravi sekcije i Glavnom odboru.

Član 25. — Sreske, sekcijnske i vanredne skupštine drže se u sedištu te uprave a Glavne skupštine Udruženja drže se u većim i važnijim gradovima.

Član 26. — Svakom skupštinom rukovodi predstništvo njenog upravnog odbora.

Član 27. — Skupština se bavi samo pitanjem dnevnog reda.

Član 28. — Na sreskim zborovima i skupštinama svaki član ovoga Udruženja ima prava govora ako predsedništvu pokaže svoju kartu, a pravo odlučivanja samo redovni članovi u svakom sreskom društvu.

Na sekcijnskoj skupštini imaju prava govora članovi glavnog odbora, predstavnici i sekretari sekcijnskih uprava i delegati sreskih društava odnosno njihovi zamenici.

Član 29. — Svaki organ snosi troškove za održanje skupštine i plaća svojim delegatima iz svojih sredstava po budžetu. Ovo važi i za sekcijnske predstavnike u širem izvršnom i Glavnom odboru.

Član 30. — Na skupštinama se odlučuje prostom većinom prisutnih njenih pravnih članova.

6. Društvene ustanove.

Član 31. — Udruženje ima svoje domove, fondove, pansionate i druge ustanove, kojima rukuje svaki organ udruženja u svome delokrugu po ovim pravilima.

Član 32. — Osniva se podporni fond kojim rukuje Glavni odbor.

Član 33. — U potporni fond unosi se kao osnovna suma iz gotovine blagajne Glavnog odbora suma od dinara a ovoj se sumi dodaje po jedna šestina uloga svih članova utemeljača i dobrotvora i procenat prihoda sa zabava, koncerta i sličnih priredaba sreskih društava i procenat svih ušteđa po budžetu Glavnog odbora koji se pokažu krajem godine.

Član 34. — Iz potpornog fonda daju se pozajmice a u kranjem slučaju i pomoć članovima.

Član 35. — Glavni odbor ima svoj dom u Beogradu, koji služi svrhamu Udruženja kao i nastavnika i daka osnovnih škola kad se bave u Beogradu privremeno. Dom je pod nazivom „Đački dom“ a u koliko blagajna Udruženja ne bi mogla iz svojih sredstava podmiriti troškove oko njegovog izdržavanja dužne su naknaditi potrebne izdatke sve sekcije sorazmerno broju svojih članova (redovnih), ali ne više po 1 dinar od člana.

Član 36. Sekcije i sreska društva podižu svoje domove, zasnivaju svoje fondove i ustanove za svoje potrebe, i rukuju njima prema propisima poslovnika koje za to budu propisale čim koju ustanovu postavu. Sve poslovne uprave dostavljaju svojoj sekcijnskoj upravi i Glavnom odboru.

Član 37. — Svaka sreska uprava imenuje jednoga svoga člana za predstavnika sud časti u toj godini, u koju ulaze još po jedan član od svake partijske strane. Sud časti raspravlja u prvom redu sporove članova a u drugom redu, ako se hoće raspraviti ih sud časti pri upravi sekcije, koji se sastavlja ili koekom ili kao i sreski sud časti a uvek između članova sekcijnske uprave.

Član 38. — Članove, koji bi radili protiv interesa učiteljstva, a krivicu svoju ne bi prethodno opravdali pred sudom časti ili upravama svoje sekcije, društvo će isključiti iz Udruženja ili za izvesno vreme ili za svagda.

7. Prelazna naređenja.

Član 39. — Ova pravila stupaju na snagu kad ih Glavna skupština primi a državna vlast odobri, kada prestaju važiti ranija pravila sa svima svojim izmenama i dopunama.

Član 40. — Dosadnji članovi ovog Udruženja koji su prešli bili u druge državne službe i primile druge položaje, a nisu prekidali članstvo ostaje i dalje punopravni članovi Udruženja.

Član 41. — U slučaju prestanka U. J. U. novac i sve hartije od vrednosti predaje se Državnoj hipotekarnoj banci u Beogradu, Dom i nameštaj upravi Beogradske opštine, a knjižnica i administrativna dokumenta jednom od beogradske učiteljske novoizabranom Udruženju učiteljstva u Beogradu, ako se osnuje na istim osnovama pod kojima je i ovo zasnovano.

Član 42. — Promenu ovih pravila vrši Glavna skupština na predlog Glavnog odbora što će se istaknuti u dnevnom redu skupštine, a najmanje mesec dana unapred. Odluku o tome donosi apsolutna većina punopravnih delegata, kojih mora biti na skupštini polovina više jedan.

DRAGO GORUP & Co.
LJUBLJANA
MIKLOSICEVA CESTA 14/II.

En gros. **En detail.**

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

sko učiteljstvo, imenovano tudi »tovarna učiteljstva«, ker producira vsako leto nad 200 novih učnihi moči. Mesto je ena sama učiteljska naselbina, ker skoro ni najti družine, iz katere ne bi izšel vsaj en učitelj. Sicer pa Kazanlik ni nič posebnega, posebnost so le njegovi ljudje, šaljivi, duhoviti, podjetni, skromni in preko gostoljubnosti gostoljubni.

Se v Sofiji so me na vso moč vabili, naj obiščem tudi njih. Zraven pa so mi namigavali, da so pri njih oči ženskega sveta, posebno črne in žive in da je prav za prav dolžnost, da se par teh oči za večno vtisnejo v moje srce. Vdal sem se usodi in šel torej z mislijo, da se v tem mestu — zaljubim.

Na kolodvoru me je čakala cela tropa kolegov. Ti so me vodili po mestu. Razkazovali so mi osnovno šolo, muzej, knjižnico, čitalnico (čitalište). Skupno smo obiskali »tovarno za učiteljstvo«, tovarno za rožno olje, preproge in cigarete. No, tobaka ne manjka Bolgarom. Zato ga pa tudi prodajajo po smešno nizki ceni. Dvajset komadov cigaret slabše vrste v kartonastem omotu stane 5 levov (2 Din), najboljši vrste pa 10 levov (4 Din). Ni čuda, da sem si jih privoščil in kadil, kot stara lokomotiva.

Drugi dan smo si ogledali nasade vrtov, iz katerih delajo »rozovo maslo«. Zal je takrat že vse odevetelo. Odpeljali smo se z avtomobilom na prelaz Šipka, kjer je peščica bolgarskih vstašev zadržavala tri dni in tri noči mogočno turško vojsko, ki je šla na pomoč od Rusov obleganemu Plevnu. Med tem je padel Plevn, nato pa še vojska pod prelazom. Peščica vstašev je odločila

Rusom sijajno zmago, bolgarskemu narodu pa svobodo. Na vrhu prelaza je polno manjših in večjih spomenikov, letos pa so dogradili tem junakom 40 m visok spomenik, ki bo viden silno daleč naokrog. A pod prelazom so Rusi, v spomin na to zmago, zgradili veličastno cerkev, ki je najlepša molilnica na vsem Balkanskem polotoku. Tudi to cerkev smo si ogledali. Ko smo se vrnili, smo živo debatirali in se navduševali za jugoslovensko slovo, namojo mislilo in na črne oči. Smo pa vsi čisto — pozabili. Šele na vlaku proti Burgasu sem dolgo časa mislil, kaj sem prav za prav pozabil, nazadnje sem se pa spomnil, da bi moral pozabiti svoje srce, ki sem ga v svoji pozabljenosti odnesel popolnoma neopraskanega. Res, imel sem srečo... —

—ž.

Alojziju Sežunu v spomin.

12. maja je umrl v ljubljanski bolnici tov. Alojziju Sežunu, upokojeni šolski upravitelj v Mavčičah. Izredni mož pač zasluži, da obudimo spomine nanj, ki ga je poznalo pol dežele in ljubili vsi, ki so prišli kdaj v stik s to solnčno veselo naravo.

Rojen 20. oktobra 1859. v Gradcu pri Litiji je služboval najprej v Velikih Laščah, pozneje v Rovtavi celih 25 let in nazadnje v Mavčičah 17 let, vsega skupaj 45 let.

Delo UJU Poverjeništvu Ljubljana in „Učiteljskega tovariša“ za čimboljši šolski zakon.

(Članki in razprave o šolskem zakonu objavljeni v „Učiteljskem tovarišu“.)

(Dalje.)

Eno leto delovne šole. (Studenci ob priliki 50letnice deske osnovne šole). — Nekaj misl. k redukciji šol pri nas. »Uč. Tov.« št. 4., z dne 28. VII., str. 2.

Proti kvartnim zakonskim uredbam in odlokom. — Sklepi pokr. skupščine v Kranju. »Uč. Tov.« št. 5., z dne 5. VIII., str. 1.

Novi načrti reorganizacije kmet. šol v celi državi. »Uč. Tov.« št. 6., z dne 18. VIII., str. 2.

Kmetijsko nadaljevalno šolstvo. »Uč. Tov.« št. 6., z dne 18. VIII., str. 3.

Zakon o osnovnih šolah (Čajkovčev je izšel letos — sodelovala so vsa Pov.) in drugo (poročilo na Drž. skupščini UJU v Skoplju). »Uč. Tov.« št. 7., z dne 1. IX., str. 3.

Naše zahteve glede učiteljske stalnosti. »Uč. Tov.« št. 8., z dne 8. IX., str. 1.

Učiteljska stalnost. »Uč. Tov.« št. 9., z dne 15. IX., str. 2.

Stalnost srbskega učiteljstva. »Uč. Tov.« št. 9., z dne 15. IX., str. 3.

Brezplačno stanovanje in kurivo za učiteljstvo. »Uč. Tov.« št. 10., z dne 22. IX., str. 1.

Vprašanje kuriva in stanovanja. »Uč. Tov.« št. 13., z dne 12. X., str. 2.

Listek, Reforma šole. »Uč. Tov.« št. 15., z dne 27. X., str. 1.

Predlogi in kritike k uredb. o oblastnih in krajinjskih šolskih odborih. — Uredba o učiteljskih disc. sodiščih. »Uč. Tov.« št. 16., z dne 4. XI., str. 3.

Uredba o krajnih šolskih odborih. »Uč. Tov.« št. 17., z dne 11. XI., str. 1.

Šolski zakoni bodo predloženi Narodni skupščini, in sicer za osnovne in srednje šole. — Načrt se naslanja na Trifunovičev osnutek. »Uč. Tov.« št. 17., z dne 11. XI., str. 2.

Šolski zakon je izdelala anketa pri organizaciji in poslala svoj elaborat merodajnim osebam. — Šolski odbori i dr. (Deputacija pri prosv. šefu Capudru). »Uč. Tov.« št. 17., z dne 11. XI., str. 3.

Anketa pov. UJU z učitelji kmet. nadaljevalnih šol. »Uč. Tov.« št. 19., z dne 24. XI., str. 1.

Uredbo o šol. odborih dovršuje prosvetni svet. V uredbi so tudi odredbe po special-

nem zakonu glede drv in stanovanja za učiteljstvo v vsej državi. »Uč. Tov.« št. 19., z dne 29. XI., str. 2.

Šolska reforma. »Uč. Tov.« št. 19., 20., in 21., z dne 29. XI., str. 4., 3., 4.

Anketa učiteljev kmet. nadalj. šol ljubljanske oblasti (19. XI. 1927.). »Uč. Tov.« št. 20., z dne 2. XII., str. 2.

Anketa učiteljev kmet. nadalj. šol ljubljanske oblasti (19. XI. 1927.). »Uč. Tov.« št. 21., z dne 1. XII., str. 2.

Prosvetni program za našo državo. »Uč. Tov.« št. 21., z dne 7. XII., str. 2.

Prosvetni program za našo državo. »Uč. Tov.« št. 22., z dne 15. XII., str. 2.

V zadevi projekta šol. zakona in zakona o učiteljskih. »Uč. Tov.« št. 23., z dne 22. XII., str. 2.

Anketa učiteljic pov. UJU o gospodinjstvoskonaljevalnem šolstvu. »Uč. Tov.« št. 25., in 26., z dne 5. I. in 12. I., str. 1.

Osnovne in meščanske šole na Češkem. »Uč. Tov.« št. 25., z dne 5. I., str. 2.

Anketa šol. upraviteljev Pov. UJU. — Resno delo učiteljstva za dvig šole in prosvete. »Uč. Tov.« št. 26., z dne 12. I., str. 2.

Anketa šol. upraviteljev Pov. UJU. — Resno delo učiteljstva za dvig šole in prosvete. »Uč. Tov.« št. 26., in 27., z dne 12. in 19. I., str. 2.

Zakon o osnovnih šolah — def. stiliziran n g min. prosvete namerava v najkrajšem času izročiti Nar. skupščini. »Uč. Tov.« št. 27., z dne 19. I., str. 3.

Anketa šolskih upraviteljev v mariborski oblasti. Proučevanje uredb in zakonov. »Uč. Tov.« št. 28., z dne 26. I., str. 1.

Anketa šolskih upraviteljev v mariborski oblasti. Proučevanje uredb in zakonov. »Uč. Tov.« št. 29., z dne 2. II., str. 2.

Reforma učiteljic. (Članek.) »Uč. Tov.« št. 31., z dne 16. II., str. 1.

Odsek za reformo šole pri pov. UJU — odseki za nadalj. šolstvo v Celju in Mariboru. »Uč. Tov.« št. 32., z dne 23. II., str. 1.

UJU pri prosv. ministru g. Grolu — potreba sprejetja šol. zakona. »Uč. Tov.« št. 35., z dne 15. III., str. 2.

(Dalje prihodnjik.)

Splošne vesti.

IZ POVERJENIŠTVA.

Ker prihajajo na poverjeništvu ustne in pismene pritožbe, da občine, odnosno krajevni šolski odbori po veliki večini ne izplačujejo zakonite stanarine učiteljstvu izgovarjajo se pri tem na dejstvo, da ni v proračunu predvidena nobena postavka, obveščamo članstvo, da izide v kratkem točno navodilo glede izplačevanja stanarin. Krajevni šolski odbori bodo morali najeti kratkoročno posojilo za izplačilo. V zadevi izplačila stanarin bodo morali predložiti točne izkaze.

Ko to sporočamo, prosimo, naj se članstvo ne razburja in ne pusti begati od nikogar. Prav tako prosimo, naj se v svojem interesu ne pogaja za stanarino s krajevnimi šolskimi odbori.

Pred kratkim je razposlalo poverjeništvu na vsa društva obširno okrožnico z informacijami glede **naturalnih stanovanj in stanarin kuriva, šolskih vrtov, upraviteljskih doklad, učne obveznosti** itd. Opozarjamo članstvo, da se udeleži društvenih zborovanj, kjer bo izvedelo za točne informacije.

Tovariše šolske upravitelje pa prosimo, da gredo kot neposredni predstojniki učiteljstvu na roko ter vplivajo kot člani krajevnih šolskih odborov, da nemudoma izplača učiteljstvu pripadajočo stanarino.

Poverjeništvu UJU.

Dolgo je že od tega, kar mi je sostanovalec, mlad dijaček, s posebnim spoštovanjem pokazal darovano fotografijo, rekoč: »Glej, to je pa moj učitelj!« — In pripovedoval je same zanimive in vesele zgodbe iz one šole, ki ji je bil voditelj, učitelj in oče rajnik. Že takrat sem doznal, da je vladalo v tej šoli med otroci in učiteljem prav priščeno družinsko razmerje. Za kar se borimo šele danes, to je občutljiva intuitivna narava pokojnikova že pred 30 leti. Ne čudim se, da je hranil dotični dijak sliki svojega učitelja kot dragocen amulet in da je pozneje kot višji uradnik prišel ob vsaki priložnosti obiskati in pozdraviti svojega nekdanjega učitelja.

Razumljivo je, da so bile takratne nadzorne oblasti kar v zadregi, po kakih »formalnih stopnjah« hodi vendar ta mož, da ima kljub temu izvrstne uspehe. Bil je pač 30 let pred časom, ta naš dober in vesel »večni mladenič«. Njegova šola je bila dom cvetja, petja in veselja ter praktičnega življenjskega udejstvovanja. Pa ne samo to: tudi vsa okolica je morala soglašati z njegovim značajem. Nešteto cvetic je vzgojil in jih daroval ljudem, da so okrasili mrtva okna. Odrasle je poučeval petje jim dajal gospodarske nasvete in jim pomagal v vseh ozirih. Njegovi bivši učenci so hodili k njemu po nasvete, kar je pač za pravega učitelja najboljša priznanje. Znal je občešati z ljudmi kot malokateri, zato je imel povsodi uspehe. A delal ni nikoli v svojo korist — saj je znano, da je celo svoj borni učiteljski zaslužek razdal. Bil je vzor pravega idealista.

Ker ni imel družine — šalil se je v svojem 70. letu, da je še vedno premlad za ženitev — je tem lažje posvečal svoje moči in skrb javnemu delovanju. Še dan pred smrtjo so se ga hoteli spomniti v znak hvaležnosti gasilci s častno diplomom.

Tudi literarno se je v mlajših letih pridno udeleževal. Starejši mladinski listi imajo marsikatero prijazno stvarico Sežunova. Kar je bil posebno razigrane volje — in to je bilo skoro vedno — je govoril tekoče in neprestano v rimanih verzih, neprilikeh in dovtipnih, da je spravil vso okolico v dobro voljo.

Tak je bil naš Alojzij, a tudi resen, če je bilo treba.

Sledovi njegovega dela ne zapadejo tako hitro pozabljenju. Prijazna nova šola v Mavčičah je sad njegovih prizadevanj. Marsikak tovariš si je že z zidanim nove šole nakopal nevoljo nekaterim iz ljudstva, a pokojnik je ostal kljub temu priljubljen in si je za življenjski odpočitek izvolil hišico v kraju, kjer je nazadnje služboval. Saj se ni mogel ločiti od svojega ljudstva.

Zdaj samuje ona hišica na Jami. Ni več cvetja in petja v njej. Odšel je skrbni njen gospodar na daljno pot in se ne vrne več. S svetlim spominom bomo hodili mimo mrtvih oken in mislili na draga tovariša, ki se je moral tako na hitro ločiti od ljubega Sorskega polja. Tam na ljubljanskem polju je zdaj njegov zadnji dom. Naj mu bo ta dom usmiljen in dober, v cvetju in zelenju, da bo sladko počival naš nepozabni sopotnik A. K. Sežunov!

Fr. Ločnikar.